

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำแผนโลจิสติกส์ของประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2550 โดยมีเป้าหมายที่จะลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ของประเทศไทย เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันพบว่าต้นทุนด้านโลจิสติกส์ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product, GDP) มีค่าร้อยละ 19 รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญในส่วนนี้จึงจัดให้มีหน่วยงานที่ดำเนินการรับผิดชอบตัวชี้วัด และเป้าหมายการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2550 – 2554 เพื่อลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ให้ได้ภายในระยะเวลา 5 ปี และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมที่จะเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของอาเซียน และการเปิดเขตการค้าเสรี ระหว่าง อาเซียน – จีน ที่ได้ดำเนินการไปแล้วตั้งแต่ปี 2546 โดยเน้นสินค้าเกษตรในกลุ่มผัก และผลไม้ เนื่องจากพื้นฐานอาชีพในประเทศไทยกว่าร้อยละ 80 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับต้นทุนโลจิสติกส์กับสินค้าเกษตร ซึ่งการศึกษาต้นทุนโลจิสติกส์ทำให้เข้าใจสิ่งที่ก่อให้เกิดต้นทุน สามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้อง เป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับต่างประเทศที่จะมีในอนาคต

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาในเรื่องโลจิสติกส์อย่างจริงจัง และค่าใช้จ่ายด้านต้นทุนโลจิสติกส์ในประเทศไทยอยู่ในระดับที่สูงมาก โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (สศช.) ได้ศึกษาจัดทำข้อมูลต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพบริหารจัดการโลจิสติกส์ในภาพรวมของประเทศตามมาตรฐานสากลตั้งแต่ปี 2547 ถึงปี 2551 พบว่าต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ของประเทศไทยในปี 2550 มีมูลค่ารวม 1.6 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ประกอบด้วยต้นทุนค่าขนส่งสินค้า 736.2 พันล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง 721.8 พันล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และต้นทุนการบริหารจัดการ 145.8 พันล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

ตาราง 1.1 ดัชนีทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ระหว่างปี 2542 - 2550p

ดัชนีทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ									
หน่วย : ร้อยละต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ									
ประเภทต้นทุน	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550p
ต้นทุนการขนส่งสินค้า	9.7	10.1	9.9	8.8	8.4	8.0	8.5	8.8	8.7
ต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง	7.9	8.1	7.9	7.7	7.7	7.7	8.1	8.6	8.5
ต้นทุนการบริหารจัดการโลจิสติกส์	1.8	1.8	1.8	1.6	1.6	1.6	1.7	1.7	1.7
ดัชนีทุนโลจิสติกส์รวม	19.4	20.0	19.6	18.1	17.7	17.3	18.3	19.1	18.9
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ									

จากตาราง 1.1 เห็นได้ว่าดัชนีทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 19.1 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 18.9 ในปี 2550 เป็นที่น่าสังเกตว่าดัชนีทุนโลจิสติกส์ขยายตัวในอัตราที่ลดลงตั้งแต่ปี 2550 และเป็นการขยายตัวที่ต่ำกว่าอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวม หรือ GDP ส่วนหนึ่งน่าจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการควบคุมต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

มูลนิธิโครงการหลวงเป็นโครงการตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยที่ต้องการให้ชาวเขาช่วยตนเองในการเพาะปลูกพืชที่มีประโยชน์และมีมาตรฐานแทนการปลูกฝิ่น และเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งมีการนำพรรณพืชต่าง ๆ เข้ามาทำการทดลองปลูก และมีผลผลิตของโครงการไม่ว่าจะเป็น ผักเมืองหนาว ผลไม้เมืองหนาว ดอกไม้เมืองหนาว สมุนไพร ผลิตภัณฑ์แปรรูปและอาหารกระป๋อง เป็นต้น โครงการหลวงดำเนินงานด้านการตลาดโดยส่งผลผลิตและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ออกจำหน่ายในตราสินค้า ดอยคำ ที่เน้นในเรื่องความสด สะอาด และปลอดภัยของสินค้า

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย เป็น 1 ใน 38 ศูนย์ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ซึ่งมีหน้าที่และบทบาทได้แก่ งานพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี งานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน งานฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีรายได้จากงานส่งเสริมพืชผัก ไม้ผล งานผลิตผักจากศูนย์พืชผัก และบัญชีโครงการคืนเงินให้แก่ละมูลนิธิโครงการหลวงและเกษตรกรที่เป็น

สมาชิก โรงคัดบรรจุหนองหอยเป็นสถานที่หนึ่งที่เกิดสินค้าเกษตรกรรมที่มีคุณภาพ และส่งขายทั่วประเทศ แม้จะมีรายได้ที่สูงในแต่ละปีแต่ก็ยังมีการขาดทุนอยู่ เนื่องจากปัจจุบัน โรงคัดบรรจุฯ ดำเนินการคัดต้นทุนบัญชีแบบเดิม ทำให้มองเห็นสิ่งที่ก่อให้เกิดต้นทุนที่สูงได้ยาก อีกทั้งการขนส่งผักในแต่ละครั้งขนส่งในปริมาณที่มาก และมีหลากหลายชนิด ซึ่งการคัดต้นทุนบัญชีแบบเดิมนั้น ไม่ได้คำนึงถึงความเป็นจริงที่ว่าผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดย่อมมีค่าใช้จ่ายการผลิต หรือค่าใช้จ่ายในการในการสนับสนุนที่แตกต่างกัน อาทิ ต้นทุนโลจิสติกส์ เป็นต้น ยิ่งผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายมากขึ้น และยิ่งค่าใช้จ่ายในการผลิตมีมูลค่าสูงขึ้นเท่าไร ข้อมูลต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ได้จากระบบต้นทุนบัญชีแบบเดิมก็ยิ่งบิดเบือนไปจากความเป็นจริงมากเท่านั้น ฉะนั้นต้นทุนโลจิสติกส์จึงเป็นต้นทุนที่สำคัญต่อโรงคัดบรรจุศูนย์หนองหอย ดังนั้นถ้าหากสามารถวิเคราะห์หาต้นทุนด้านโลจิสติกส์ได้ ก็จะสามารถหาแนวทางในการลดต้นทุนโลจิสติกส์ให้แก่ศูนย์ฯ เพื่อใช้ในการแข่งขันในตลาดต่อไป

โดยงานวิจัยนี้เป็นการนำระบบต้นทุนฐานกิจกรรมมาประยุกต์หาต้นทุนโลจิสติกส์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ ทำให้มองเห็นจุดที่ควรเข้าไปแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลด้านต้นทุนที่แท้จริงเพื่อให้ประโยชน์ในการบริหาร ปรับปรุงและพัฒนา กิจกรรมการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง และกำหนดราคาขาย รวมทั้งควบคุมต้นทุนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อคำนวณต้นทุนโลจิสติกส์ของอุตสาหกรรมแปรรูปผักด้วยวิธีต้นทุนฐานกิจกรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนโลจิสติกส์แบบต้นทุนฐานกิจกรรมกับต้นทุนบัญชีแบบเดิม
3. เพื่อหาแนวทางในการลดต้นทุนโลจิสติกส์ของอุตสาหกรรมแปรรูปผัก

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจถึงการปฏิบัติงานตามกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้วางแผนพัฒนา กำหนดกลยุทธ์ของกิจการ เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าในด้านราคาและคุณภาพ อีกทั้งช่วยตัดสินใจในการตั้งราคาขายที่เหมาะสม
2. เพื่อเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้กับธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตรประเภทอื่น ๆ
3. เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการใช้ระบบต้นทุนฐานกิจกรรมกับศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ศูนย์อื่นหรือธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตรประเภทอื่น ๆ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาและวิเคราะห์ต้นทุนโลจิสติกส์ ณ โรงคัดบรรจุ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ตำบลแม่แร่ม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
2. ศึกษาต้นทุนโลจิสติกส์ตั้งแต่รับวัตถุดิบ จนถึงจัดส่งออกจากโรงคัดบรรจุฯ โดยพิจารณาผัก 4 ชนิด ได้แก่ ผักกาดหอมห่อ ผักกาดหางหงส์ กะหล่ำปลี และผักกาดขาวปลี เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่โรงคัดบรรจุฯ มีการผลิตเป็นประจำ
3. คำนวณต้นทุนโลจิสติกส์โดยใช้วิธีต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity-Based Costing) และจำลองสถานการณ์ด้วยโปรแกรมอารินา